

Psihoterapeite: Kādas būtu sekas obligātai izglītībai no sešu gadu vecuma?

Psihoterapeites Dr.Intas Zīles viedoklis par obligātās pamatizglītības sākšanu no sešu gadu vecuma.

“Lielā daļā sabiedrības joprojām ir aktuāls jautājums par Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) plānotajiem grozījumiem Vispārējās izglītības likumā, kas paredz obligātās pamatizglītības apguves sākšanu no sešu gadu vecuma. Šādu reformu 2012. gadā plānoja ieviest jau toreizējais izglītības un zinātnes ministrs Roberts Kīlis, kurš saskarās ar klaji noraidošu attieksmi no vecāku un nozares ekspertu puses. IZM plānotās reformas vēlas ieviest jau no 2018. gada 1. jūlija, lai gan pieredzējuši pedagogi, psihoterapeiti un sociālie darbinieki uzsver, ka sešu gadu vecumā bērni daudzējādā ziņā vēl nav gatavi uzsākt skolas gaitas.

Pieaug virkne psihosomatisko traucējumu

Jautājumā par skolas gaitu uzsākšanu jau no sešu gadu vecuma psihosomatiskās medicīnas ārstiem ir tāds pats viedoklis, kā bērnu psihiatriem – ja sešgadnieki tiks **ielikti** skolā, pieaug virkne psihosomatisko traucējumu, piemēram, adaptācijas traucējumu risks, traucējumi, kas var rasties paaugstināta stresa ietekmē, hiperaktivitāte, uzmanības deficīts, trauksme, depresija u.tml. Nereti šādos gadījumos bērni, nevarot izturēt slodzi, mierinājumu cenšas rast dažādās atkarību izraisošās aktivitātēs, piemēram, datorspēlēs, kas jau šobrīd ir salīdzinoši izplatīta problēma.

Problēmas ar veselību atsauksies arī pusaudžu vecumā

Virkne pētījumu pierāda, ka pārāk liela slodze bērniem piecu un sešu gadu vecumā atstāj būtisku ietekmi uz attīstību un palielina traucējumu risku ne tikai pusaudžu vecumā, bet arī vecumā līdz 30 gadiem, turklāt, šādā vecumā papildus uzmanības traucējumiem un depresijai var būt arī vielu atkarības un citi būtiski riski.

Daļai psiholoģiski traucējumi, daļa – biežāk slimu

Psiholoģiskie riski ir tikai viena no problēmām – ģimenes ārsti savā praksē ļoti uzskatāmi redz, kā pārlietu liela slodze šādā vecumā ietekmē bērnus. Daļa bērnu, nespējot tikt galā ar lielu slodzi, iegūst psiholoģiska rakstura traucējumus, savukārt citi bērni sāk biežāk slimot. Ja bērns bieži slimot, tas atstāj negatīvu ietekmi uz visu ģimeni – pats bērns ir spiests kavēt nodarbības skolā, vecākiem jāņem darbnespējas lapa, lai paliktu mājās ar saslimušo bērnu u.tml. Bērna slimošana ietekmē ģimeni ļoti dažādos aspektos.

Tiks kavēts visas klases mācību process kopumā

Runājot par uzvedības traucējumiem, ko var radīt pārāk liela slodze, jāņem vērā arī tas, ka gadījumā, ja klasē ir viens bērns ar uzvedības traucējumiem, tas būtiski kavē visas klases mācību procesu kopumā. Tas, savukārt, rada papildu slodzi pedagogiem, kā arī apkārtējiem skolēniem un sabiedrībai. Noteikti ir vērts minēt arī virkni izmaksu, ko slodzes izraisītie traucējumi un to novēršana var radīt – konsultācijas pie speciālistiem, ārstēšanas izdevumi, ja bērns sāk bieži slimot u.tml.

Kā jau minēju, pārāk liela slodze piecu un sešu gadu vecumā var atstāt negatīvu ietekmi uz bērna psiholoģisko veselību pusaudža vecumā. Šobrīd, saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas datiem, pusaudžu pašnāvību skaita ziņā Latvija ieņem 6. vietu Eiropas Savienībā. Vai tiešām nepieciešams radīt tādus apstākļus, kas vēl vairāk noslogo un traumē bērnu psiholoģisko veselību?!

Bērniem ir jāļauj būt bērniem

Šobrīd Latvijas pirmsskolas izglītības sistēma funkcionē ļoti labi – tajā ietverts gan mācībām, gan spēlēm, gan atpūtai un miegam nepieciešamais laiks, kas bērniem ir ļoti svarīgs. Klasē, kurā ir vairāk nekā divdesmit bērni, tas, protams, nav iespējams. Daudzi ģimenes ārsti ar lielu darba pieredzi, atceras, ka līdzīga situācija jau bija pirms aptuveni trīsdesmit gadiem, un tolaik tika novērota virkne traucējumu, tajā skaitā arī mācīšanās traucējumi. Ja bērna prāts vēl nav gatavs tik

lielai slodzei un nav sabalansēts darba un atpūtas laiks, arī bērnu intelektuālie sasniegumi būs krietni zemāki. Pat gadījumos, ja bērns ir apdāvināts, ar augstu intelektuālās attīstības koeficientu, pārlietu liela slodze var radīt būtiskus psiholoģiskus traucējumus. Bērniem ir jāatvēl laiks, kad viņi var vienkārši būt bērni! Bērnam ir jābūt brīvam laikam, ko veltīt spēlēm, tas pozitīvi ietekmēs arī viņa radošumu un spēju radīt papildus pievieno vērtību pieauguša cilvēka vecumā.

Sešgadnieki prasīs papildu resursus no skolām un pedagogiem

Idejas atbalstītāji ir pauduši viedokli, ka skolas varētu pielāgot tiem sešgadniekiem, kuri uzsāks mācības pirmajā klasē, nošķirot viņus no lielās skolēnu plūsmas, taču diemžēl jāsaprot, ka realitātē tas nestrādās. Nav efektīvi veidot pirmsskolas izglītības struktūru skolas ietvaros, tas prasīs pārāk lielus skolas resursus, turklāt tik un tā pastāvēs iespēja, ka lielākie bērni var traumēt mazākos. Piecu un sešu gadu vecumā bērniem ikdienā ir nepieciešama skeletomuskulārās sistēmas atpūta, tāpēc skolām nāksies risināt arī jautājumu par gultiņu iegādi.

Negatīva ietekme uz visu ģimeni un vecāku darba spējām

Izstrādājot IZM grozījumus, netika jautāts ārstu-psihoterapeitu viedoklis, zināmā mērā tāpēc arī līdz galam nav apzināta reformas iespējamā ietekme uz bērnu fizisko un psiholoģisko veselību. Manuprāt, arī ar Ekonomikas ministriju un Latvijas Darba devēju konfederāciju nav pārrunāts, kas var notikt, ja virknē Latvijas ģimeņu bērni sāks biežāk slimot. Tas radīs papildus slogu darba devējiem un arī sociālajam budžetam kopumā. Ieviešot šo reformu, mēs mērķtiecīgi veidosim slimus cilvēkus ar mazākiem intelektuālajiem sasniegumiem.

Šī brīža sistēmā vecāki paši var izvēlēties, vai sūtīt bērnu skolā no sešu vai septiņu gadu vecuma, ņemot vērā katra bērna individuālo kapacitāti. Bērni nobriest dažādi, tāpēc nevajag agrīnā vecumā visiem piemērot vienlīdz augstu slodzi. Bērni, atšķirībā no pieaugušajiem, nevar paši regulēt stresa līmeni savā ikdienā, viņi ir atkarīgi no sistēmas, tāpēc nevajag ļaut sistēmai traumēt bērnus.”

- [Pedagoģe: Skolas nav gatavas uzņemt sešgadniekus](#)
- [IZM: Agrāka iesaistīšanās pamatizglītībā pozitīvi ietekmē bērna attīstību](#)
- [Bērnodārzu vadītājas: Ne visi bērni var sākt skolas gaitas no sešu gadu vecuma](#)
- [Prezidents neatbalsta ideju par skolas gaitu sākšanu jau sešu gadu vecumā](#)
- [Aptauja: 85% vecāku neatbalsta skolas gaitu uzsākšanu no sešu gadu vecuma](#)